

L'impacte laboral de la Indústria 4.0 a Catalunya

Pacte Industrial Regió Metropolitana de Barcelona

6 de novembre de 2018

L'era digital

Internet

facebook

You Tube

NETFLIX

UBER

WhatsApp

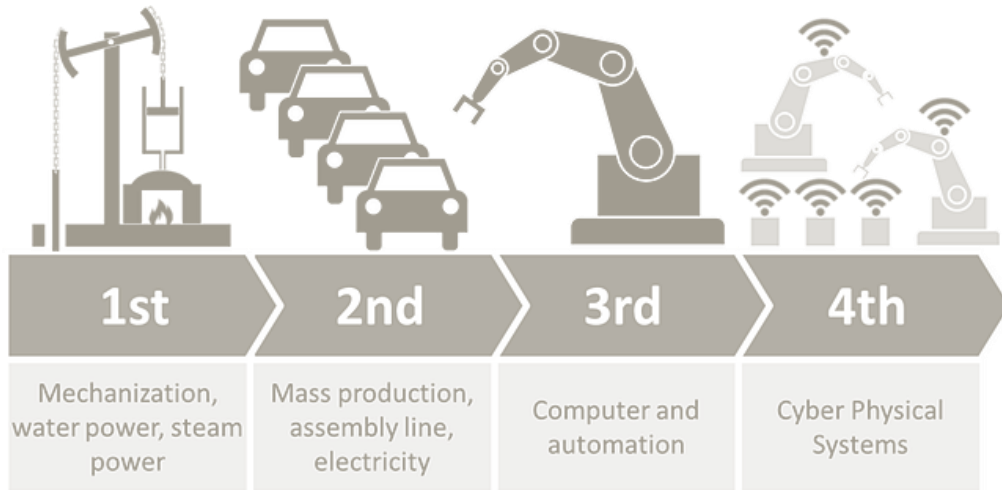
HBO
Home Box Office

avancar

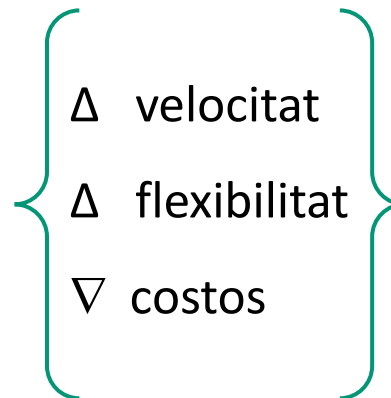

cabify

La 4a revolució industrial

La digitalització de la indústria (cyber physical systems)

Δ productivitat

*Alemanya:
+8% adicional en 10 anys*

(BCG, 2015)

La digitalització de la indústria

TIC

Robòtica i
sensòrica

Connectivitat

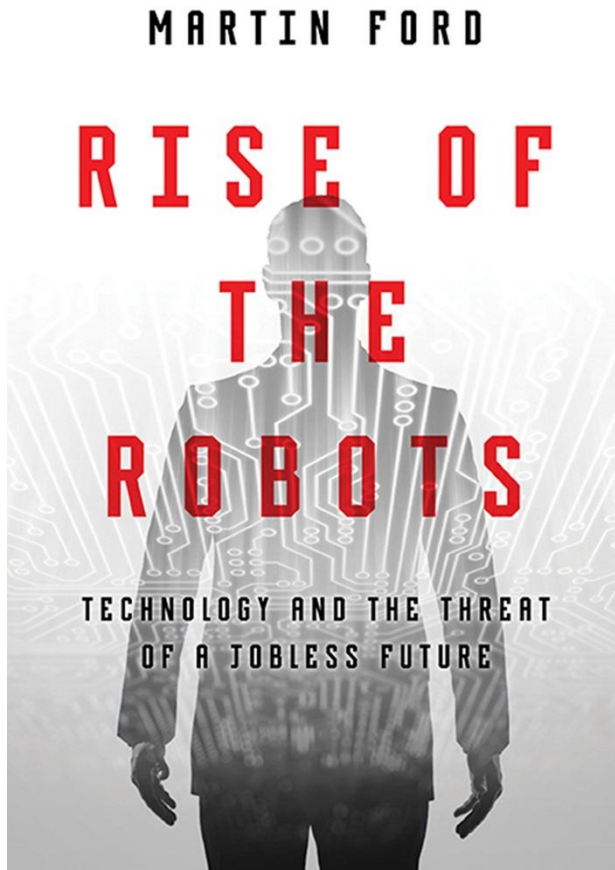

- Big data & analytics
- Robots autònoms
- Simulació 3D
- Integració horitzontal i vertical de sistemes
- Internet de les coses (IoT)
- Ciberseguretat
- Núvol
- Fabricació additiva
- Realitat augmentada

Progrés tecnològic i ocupació

Automatització i ocupació (1)

ROBOTS AND JOBS: EVIDENCE FROM US LABOR MARKETS.*

DARON ACEMOGLU
MIT

PASCUAL RESTREPO
Boston University

I Z A Institute
of Labor Economics
Initiated by Deutsche Post Foundation

DISCUSSION PAPER SERIES

IZA DP No. 10469

Trade and Manufacturing Jobs in Germany

Wolfgang Dauth
Sebastian Findeisen
Jens Suedekum

Automatització i ocupació (2)

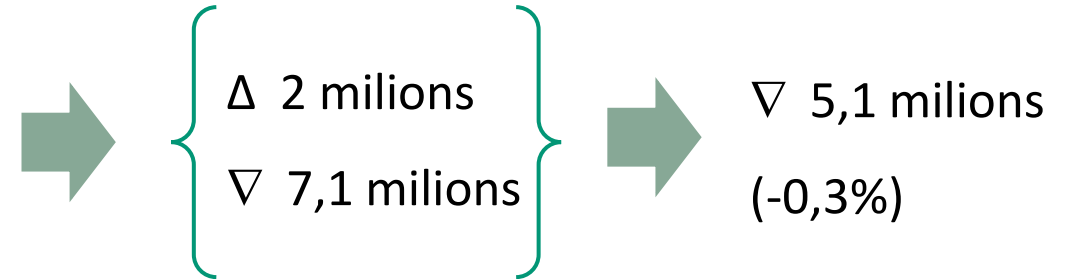
	Tasques rutinàries	Tasques NO rutinàries
Tasques manuals	1 Ex: Robots soldadura	3 Ex: Conducció autònoma
Tasques cognitives	2 Ex: Anàlisi riscos	4 Ex: Diagnòstic mèdic

L'impacte mediàtic

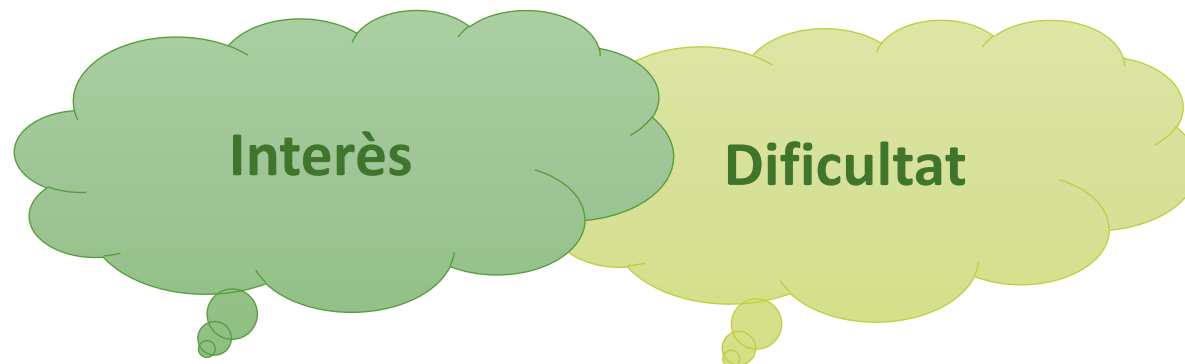

15 Economies
65% força de treball mundial
2015-2020

"The future of jobs"
(Davos, 2016)

Molts estudis amb diferents enfocaments i resultats divergents

Dues tipologies d'estudis

1

Percentatge de llocs de treball amb alta probabilitat d'automatització:

- Frey i Osborne (2017)
- Arntz, Gregory i Zierhan (2016)
- McKinsey (2017a)
- PwC (2018)

2

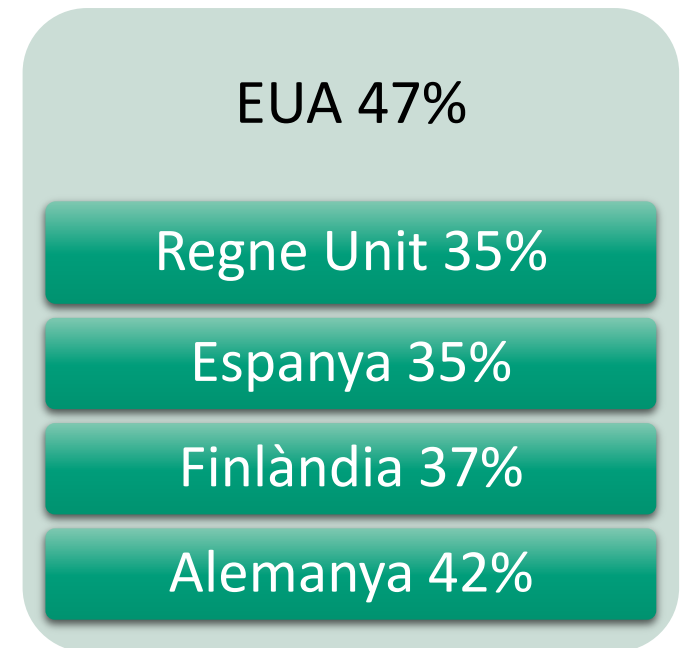
Quantificació de la creació i destrucció d'ocupació:

- Vogler-Ludwig, Düll i Kriechel (2016)
- Boston Consulting Group (2015)
- World Economic Forum (2016)
- McKinsey (2017b)

Principals resultats a la literatura (1)

Frey i Osborne (2017) per als Estats Units:

- 47% de llocs de treball amb alta probabilitat d'automatització
- Risc més alt: ocupacions **poc qualificades i poc remunerades**
  - Transport i logística
  - Feines administratives i d'oficina
  - Feines rutinàries de producció
- Llista de **702 ocupacions** segons probabilitat d'automatització

Principals resultats a la literatura (2)

Vogler-Ludwig, Düll i Kriechel (2016) per a Alemanya (2014-2030):

Creació neta de **263.000 llocs de treball (+0,6%)**

Per sectors:

CREEN ocupació

- Tecnologies de la informació
- Fabricació maquinària
- Vehicles a motor
- Consultoria
- Equipament elèctric, electrònic i òptic

PERDEN ocupació

- Comerç al detall
- Paper i arts gràfiques
- Administració pública

Principals resultats a la literatura (3)

Boston Consulting Group (2015) per a les manufactures a Alemanya (2015-2025):

+ 960.000 llocs de treball - 610.000 = **creació neta 350.000 llocs (+5%)**

Motius per Δ ocupació:

- Relocalització
- Introducció de nous productes i serveis
- Nous models de negoci

Exemples de noves professions:

- Científics de dades industrials
- Coordinador de robots

Pèrdua de llocs de treball:

- Tasques rutinàries de producció
- Control de qualitat
- Manteniment

Principals resultats a la literatura (4)

World Economic Forum (2016)

15 economies (65% força treball mundial)

- 2015-2020
- Conjunt economia

Entrades/ sortides treballadors

- Δ 2 milions
- ∇ 7,1 milions
- Saldo net: ∇ 5,1 milions (-0,3%)

Noves habilitats

- Resolució problemes complexos
- Intel·ligència emocional
- Persuasió

McKinsey (2017b)

46 economies (90% PIB mundial)

- 2016-2030
- Conjunt economia

Sortides treballadors

- -15% total països
- -24% Alemanya
- -23% Espanya

Factors no tecnològics:

- Factibilitat econòmica
- Barreres socials

Absència gairebé total d'estudis per a Espanya (i Catalunya)

Observatori ADEI (2017) (2017-2030):

- Supòsit: convergència Espanya amb països de referència (EUA, GB i Alemanya)
- Espanya: **creació neta 2,4 milions llocs de treball** (+ 3,8 milions – 1,4 milions)

Traslladant els resultats a Catalunya: **creació neta 425.000 llocs de treball**

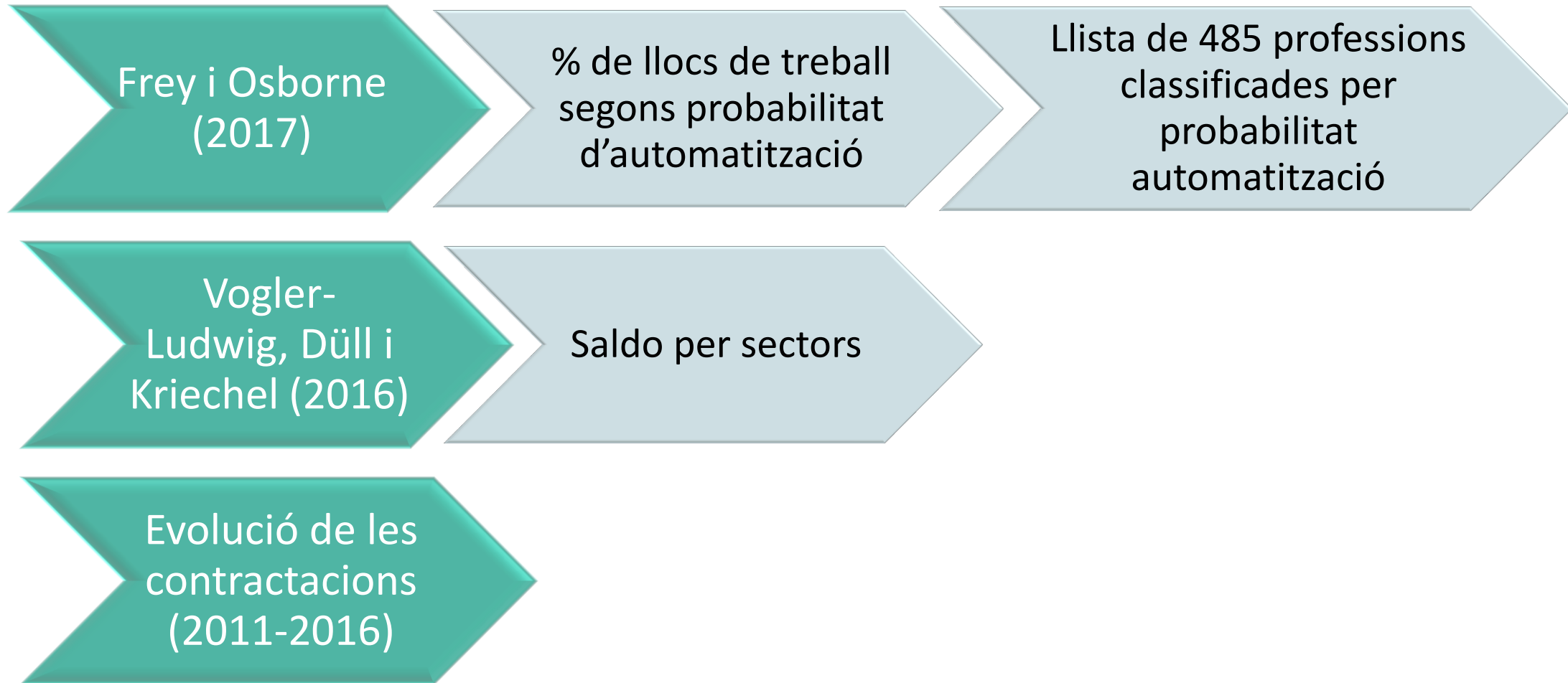

BBVA Research (2018):

- Espanya: **36%** dels llocs de treball amb alta probabilitat d'automatització

Impacte laboral de la Indústria 4.0 a Catalunya (1)

Què hem fet?

Impacte laboral de la Indústria 4.0 a Catalunya (2)

Distribució de l'ocupació segons probabilitat d'automatització:

	Espanya	Catalunya
Baix (<30%)	28%	30%
Mitjà (30-70%)	37%	36%
Elevat (>70%)	35%	35%

Font: elaboració pròpia. Calculat amb dades EPA (2on trimestre 2016 a 2on trimestre 2017)

Impacte laboral de la Indústria 4.0 a Catalunya (3)

Ocupacions segons probabilitat d'automatització:

Exemples d'ocupacions amb MAJOR probabilitat:

- Operador laboratori fotogràfic
- Operador telemàrqueting
- Operador màquines embalatge, embotellament i etiquetatge
- Model de moda, art i publicitat
- Assistent jurídic
- Muntador i engalzador
- Operador de màquines de calçat, marroquineria i guanteria de pell
- Operador màquines de blanquejar, tenyir i estampar
- Operador màquines de treballar la fusta
- Empleat de control de personal i nòmines

Exemples d'ocupacions amb MENOR probabilitat:

- Director i gerent d'hotel i altres empreses de serveis d'allotjament
- Dietista i nutricionista
- Metge de família
- Especialista en mètodes didàctics i pedagògics
- Logopeda
- Director de serveis socials
- Psicòleg
- Director i gerent de centres sanitaris
- Director de serveis d'educació
- Professor d'ensenyament secundari

Impacte laboral de la Indústria 4.0 a Catalunya (4)

Estimació per al període 2014-2030:

	Percentatge	Número de llocs de treball
Ind. manufacturera	-3,2%	- 12.217
Total Indústria	-2,9%	- 12.366
Construcció	-2,2%	- 3.674
Serveis	+2,0%	+ 29.381
Total	+0,7%	+ 13.341

Font: elaboració pròpia.

Impacte laboral de la Indústria 4.0 a Catalunya (6)

Estimació per sectors:

	CREARAN més ocupació	PERDRAN més ocupació
INDÚSTRIA	<ul style="list-style-type: none"> • Vehicles motor (+3.727) • Equipament elèctric, informàtic, electrònic i òptic (+3.233)	<ul style="list-style-type: none"> • Paper i arts gràfiques (-6.559) • Indústria química i farmacèutica (-3.994)
SERVEIS	<ul style="list-style-type: none"> • Tecnologies de la informació (+10.696) • Consultoria (+10.542)	<ul style="list-style-type: none"> • Comerç i reparació de vehicles (-11.567) • Hosteleria (-1.439)

Font: elaboració pròpia.

Impacte laboral de la Indústria 4.0 a Catalunya (7)

Evolució dels dies contractats a Catalunya 2011 -2016:

Exemples d'ocupacions més lligades a la indústria amb MAJOR creixement:

- Tècnic web
- Tècnic xarxes informàtiques
- Tècnic enginyeria telecomunicacions
- Dissenyador bases de dades
- Analista xarxes informàtiques
- Enginyer
- Analista, programador i dissenyador pàgines web
- Especialista bases de dades i xarxes informàtiques
- Administrador sistemes i xarxes informàtiques
- Enginyer aeronàutic

Exemples d'ocupacions més lligades a la indústria amb MAJOR decreixement:

- Tècnic seguretat aeronàutica
- Supervisor enginyeria de mines
- Tècnic refineries de petroli
- Artesà tèxtil, cuir i teixidor
- Engalzador maquinària mecànica
- Joier, orfebre i argenter
- Operador màquines embalatge i etiquetatge
- Treballador conservació fruites i hortalisses
- Sabater
- Operador maquinària moviment de terres

L'opinió de les empreses (1)

AVINENT®

eurecat
Centre Tecnològic de Catalunya

Gestamp

GIABAU

MELEGHY Automotive

NOEL

Panreac

PROMAUT

REIG JOFRE

RIPLEG

SEAT

SIEMENS

tecno matrix

Implantació i estratègia:

- Implantació incipient
- Punta de llança: grans empreses d'automoció
- Pimes endarrerides
- Eina per resoldre problemes i obtenir beneficis
- Decisió estratègica: cal planificació
- Canvis organitzatius i revisió del model de negoci
- Estandarditzar sistemes i protocols d'actuació
- Mesures de seguretat digital
- Vinculada a la política d'innovació
- Requereix importants inversions
- Aporta flexibilitat, rapidesa, reducció de costos i guanys de productivitat

L'opinió de les empreses (2)

AVINENT®

eurecat
Centre Tecnològic de Catalunya

Gestamp

GIABAU

MELEGHY Automotive

NOEL

Panreac

PROMAUT

REIG JOFRE

RIPLEG

SEAT

SIEMENS

tecno matrix

Impacte laboral:

- Desaparició de tasques rutinàries que no aporten valor
- Necessitat d'adaptar la força de treball
- Manquen perfils professionals adaptats a les necessitats de les empreses
- Esforços per reciclar el personal dins de les empreses
- Augment de la necessitat de formació interna
- Desdramatitzar la pèrdua d'ocupació
- Augmentarà la flexibilitat
- Augmentarà lleugerament el treball autònom
- Canvis en la subcontractació
- Augmentarà el teletreball
- Millorarà la seguretat i higiene en el treball
- Però augment de l'estrès en el lloc de treball

L'opinió de les empreses (3)

AVINENT®

eurecat
Centre Tecnològic de Catalunya

Gestamp

GIABAU

MELEGHY Automotive

NOEL

Panreac

PROMAUT

REIG JOFRE

RIPLEG

SEAT

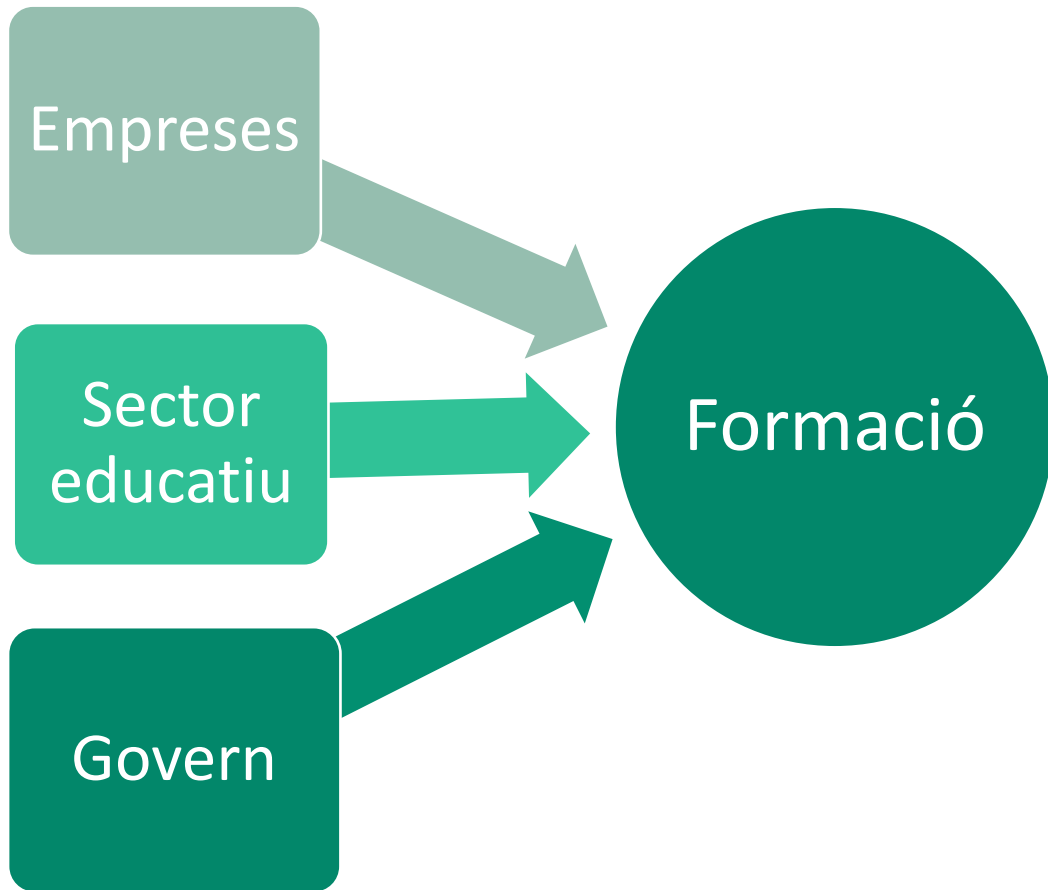
SIEMENS

tecno matrix

Formació:

- Augmentarà la demanda de personal amb **coneixements digitals (STEM)**:
  - Experts en anàlisi de dades
  - Mecatrònica
  - Electrònica
  - Informàtica
  - Enginyeria
  - Física
  - Matemàtiques
  - ....
- Tindran molta importància les **habilitats relacionades amb la intel·ligència creativa i social** :
  - Síntesi
  - Anàlisi
  - Persuasió
  - Raonament
  - Capacitat relacional
  - Intel·ligència emocional
  - Creativitat
  - ....

L'adaptació al canvi: la formació

- **Ranstad (2016)** per a Espanya (fins 2022):
  - 78.000 nous llocs de treball STEM/any
- Per a Catalunya (fins 2022):
  - 13.500 nous llocs de treball STEM/any
  - 9.900 graduats i màsters STEM/any
  - Dèficit anual: > 3.500 graduats

Conclusions principals (1)

- La digitalització eliminarà tasques manuals i rutinàries, però també cognitives i no rutinàries.
- Això ha multiplicat la **por a la pèrdua d'ocupació** agregada, especialment després del document del WEF presentat a Davos 2016.
- A Catalunya, el **35% dels llocs de treball tenen una alta probabilitat de ser automatitzats** com a conseqüència de la implantació de la indústria 4.0.
- El risc d'automatització és molt més elevat en els llocs de treball amb salaris baixos.
- L'economia catalana veurà un augment de la seva ocupació degut a la digitalització del **+0,7% (+13.300 persones) fins l'any 2030**, amb diferències entre els sectors:
  - Indústria: -3,2% (-12.200)
  - Serveis: +2,0% (+29.400): especialment aquells lligats a la indústria

Conclusions principals (2)

- L'automatització de la indústria comportarà la **desaparició de tasques** repetitives que no aportin valor i algunes no rutinàries que podran ésser programades, però suposarà la **creació d'altres de nous**, cosa que s'oposa a la idea que la indústria 4.0 hagi de significar importants pèrdues d'ocupació agregada.
- La major part dels estudis revisats conclou que les principals actuacions per fer front a l'impacte laboral de la indústria 4.0 tenen a veure amb **la formació**.
- La creixent importància de les tasques relacionades amb habilitats digitals obliga a obrir una reflexió sobre el paper de les **disciplines STEM** en el nostre àmbit formatiu.
- Les empreses hauran de fer un esforç per **reciclar mitjançant formació interna** als treballadors ocupats en tasques que passaran a ser prescindibles.
- Hi haurà persones que es veuran expulsades del mercat de treball, per la qual cosa s'haurà de prendre en consideració la posada en marxa de **nous mecanismes de lluita contra la desigualtat**.

Paraules clau

#Desdramatitzar

#ImpactePositiu

#TransformacióLlocsDeTreball

#Formació

#LluitaContraLaDesigualtat

L'impacte laboral de la Indústria 4.0 a Catalunya

Observatori de la Indústria

